

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До 220-ї річниці з дня заснування університету

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ І ПРАВА ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
VIII Міжвузівської студентської
наукової конференції**

16 травня 2024 року

Харків 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ».....	11
Бакшеев Б. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ДИНАМІКА ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З БОКУ РФ	11
Блага Л. М. ПРОБЛЕМИ БУДІВНИЦТВА МАЛИХ ГЕС В КАРПАТАХ	15
Була П. В. РОЛЬ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ У ФОРМУВАННІ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	19
Винник Б. Р. ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ПРОДОВОЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	23
Дернов Я. В. НОБЕЛІВСЬКА ПРЕМІЯ З ЕКОНОМІКИ У 2023 РОЦІ ЯК ВИЗНАННЯ ДОСЯГНЕНЬ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОБЛЕМ ПОЗИЦІЇ ЖІНКИ НА РИНКУ ПРАЦІ	26
Дорошко В. В. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	30
Ісадкова О. Г. ЦІНОВА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ДИСКУРС	34
Князевич Є. Р. ВПЛИВ ЗРОСТАННЯ БІДНОСТІ НАСЕЛЕННЯ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	38
Колоколов А. С. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	44
Краснопольський Б. Ю. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДИЦОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	46
Лисак Н. П. СУЧАСНІ МЕТОДИ ЗАРОБІТКУ В СФЕРІ КРИПТОВАЛЮТ	48
Луценко А. О. ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ: МАСШТАБИ ЕКОНОМІЧНИХ ЗБИТКІВ, ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА ДОВКІЛЛЯ ТА ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ.....	50
Марич А. А. ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ.....	54
Mashkin Emil. NIGERIAN OIL CATASTROPHE.....	57

Дернов Ярослав Вадимович
ХНПУ імені Г.С. Сковороди,
факультет соціальних та поведінкових наук,
3 курс, група 341-е
Науковий керівник – к.е.н., доцент, професор кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Радченко Л.П.

НОБЕЛІВСЬКА ПРЕМІЯ З ЕКОНОМІКИ У 2023 РОЦІ
ЯК ВИЗНАННЯ ДОСЯГНЕНЬ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОБЛЕМ
ПОЗИЦІЇ ЖІНКИ НА РИНКУ ПРАЦІ

Всесвітньо відоме ім'я Альфреда Бернарда Нобеля (1833 – 1896 рр.), шведського хіміка, винахідника, підприємця та благодійника пов'язане з однією із найпрестижніших міжнародних премій, яка щорічно присуджується за видатні наукові дослідження і надзвичайні досягнення в хімії, фізиці, літературі, фізіології або медицині, в діяльності за збереження миру та в дослідженнях економіки. Премія заснована згідно із заповітом Альфреда Бернарда Нобеля 1895 року. Весь свій статок (близько 31,5 млн. шведських крон) він призначив на фінансування міжнародної премії.

Нагорода з економіки не є однією з премій, створених за заповітом самого Альфреда Нобеля. Премія з економіки заснована Центральним банком Швеції у 1968 році з нагоди свого 300-річчя, Нобелівський Комітет взяв на себе зобов'язання розподілу грошей, які банк виділив на премію з економіки. Офіційно вона іменована як премія з економіки пам'яті Альфреда Нобеля та вперше була присуджена у 1969 році.

Нагородження лауреатів усіх премій відбувається у річницю смерті Альфреда Нобеля - 10 грудня. За традицією, премії з фізики, хімії, медицини, літератури та економіки вручає у Стокгольмі в Концертному залі король Швеції.

Нобелівську премію з економіки в 2023 році отримала професорка Гарварду Клаудія Голдін за рішенням Нобелівського Комітету: «за покращення нашого розуміння становища жінок на ринку праці» [1].

Клаудія Голдін має біографію науковця, викладача та активного громадського діяча. Клаудія Голдін народилася у 1946 році в Нью-Йорку. Вступила до Корнельського університету на відділення мікробіології, але потім її зацікавили гуманітарні та суспільні науки, зокрема історія та економіка, яка стала основною спеціальністю її бакалаврату. Вона здобула докторський ступінь з організації промислового виробництва та економіки праці в університеті Чикаго в 1972 році. Протягом 28 років до 2017 року Клаудія Голдін була директором Програми розвитку американської економіки у Національному бюро економічних досліджень (NBER). Вона була головою Американської економічної асоціації у 2013–2014 роках та першою жінкою, яка отримала постійну посаду викладача економіки в Гарвардському університеті та Університеті Пенсільванії .

Висока нагорода присуджена Клаудії Голдін, яка близько пів століття досліджує становище жінок в економіці США, зосереджуючись на таких темах, як робота відповідно до професії, різниця в заробітках, просуванні по службі та кар'єрі між чоловіками і жінками, роль технологій у роботі та особистому житті жінок. З кінця 1970-х років Голдін проводила серію досліджень, вивчаючи еволюцію різних аспектів участі жінок у робочій силі США за 200-річний період, але її науковий внесок не обмежується гендерними питаннями. Наприклад, Голдін досліджувала причини зниження корупції в органах державного управління США з 1870 до 1920 року [2].

У Нобелівському комітеті зазначили, що Клаудія Голдін отримала премію за вивчення становища жінок на ринку праці. Дослідниця вивчала архіви США і зібрала дані за понад 200 років, що дало їй змогу визначити, як і чому відмінності в доходах представників різних статей змінювалися з плином часу. Зокрема, економістка з'ясувала, що у XX столітті рівень освіти у жінок значно зріс, і зараз у розвинених країнах із високими доходами він значно вищий, ніж у чоловіків. Згідно з повідомленням, попри економічне зростання і збільшення кількості жінок, які працюють, у XX столітті тривалий час розрив у доходах між чоловіками й жінками майже не скорочувався. На думку Голдін, це можна

пояснити тим, що рішення про освіту, які впливають на кар'єрний ріст, приймаються у досить молодому віці.

Вона також продовжила дослідження впливу протизаплідних таблеток на кар'єру жінок і рішення про шлюб, аналізувала прізвища жінок після заміжжя як соціальний показник, з'ясовувала причини, чому жінки в наш час становлять більшість студентів.

Клаудія Голдін у 1990 році стала першою жінкою, що працювала на факультеті економіки Гарвардського університету, і є лише третьою жінкою, яка отримала Нобелівську премію з економіки. Її книга 1990 року "Розуміння гендерного розриву: економічна історія американських жінок" була надзвичайно впливовим дослідженням причин нерівності в оплаті праці.

Клаудія Голдін є автором, співавтором та редактором декілька книг, в тому числі «Регульована економіка: історичний підхід до політичної економії» (1994), «Визначальний момент: Велика депресія та американська економіка у двадцятому столітті» (1998), «Корупція та реформи: уроки економічної історії Америки» (2006).

Книга Клаудії Голдін «Перегон між освітою та технологіями» (2008) була нагороджена премією Хокінса (2008) як найвидатніша наукова робота в усіх дисциплінах мистецтва та науки.

Оскільки премія з економіки не була частиною початкових намірів Альфреда Нобеля, багато критиків кажуть, що її не слід вважати Нобелівською, та що її престиж не є виправданим. Однак, наукова спільнота та люди в різних країнах світу з повагою ставляться до такого високого визнання досягнень в наукових дослідженнях економіки.

Загалом за період з 1969 року премія присуджувалася 55 разів, а її лауреатами є 93 вчених. Розбіжність між кількістю премій та її лауреатами зумовлена тим, що премія може присуджуватися одразу кільком особам. Так, з 55 премій 26 разів її отримував один вчений, 20 разів — одразу двоє, 9 разів — одразу троє дослідників. Середній вік лауреатів на момент здобуття премії становить 67 років. Наймолодшим лауреатом є американо-французька

економістка Естер Дюфло, яка стала лауреаткою премії з економіки 2019 року у віці 46 років; найстаршим є інший американець — Леонід Гурвич, який отримав премію 2007 року у віці 90 років [3].

Нобелівські лауреати отримують золоту медаль, іменний диплом і грошову премію. У 2023 році премія становить 11 мільйонів шведських крон, або близько 994 тисяч доларів.

Голова Нобелівського комітету в галузі економічних наук Якоб Свенссон у своїй промові щодо визнання лауреату у 2023 році зазначив: «Розуміння ролі жінки у праці важливе для суспільства. Завдяки новаторському дослідженню Клаудії Голдін ми тепер знаємо набагато більше про (...) роль жінок і про те, які бар'єри, можливо, потрібно буде усунути в майбутньому» [4].

Список використаних джерел:

1. Нобелівську премію з економіки присуджено Клаудії Голдін. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/10/9/705251/>
2. Нобелівську премію з економіки отримала професорка Гарварду за дослідження ринку праці. - URL: <https://biz.liga.net/ua/all/all/novosti/nobelevskuyu-premiyu-po-ekonomike-poluchila-professor-garvarda-za-issledovaniya-rynka-truda>
3. Нобелівська премія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B1%D>
4. Оголошено лавреата Нобелівської премії з економіки 2023. URL: <https://meta.ua/uk/news/science/90306-ogolosheno-lavreata-nobelivskoyi-premiyi-z-ekonomiki-2023/>